

**AZ EMBER SZÁRMAZÁSA ÉS
AZ IVARI KIVÁLÁS**

AZ EMBER SZÁRMAZÁSA ÉS AZ IVARI KIVÁLASZTÁS. — BEVEZETÉS.

Az itt következő munka természetét legkönnyebben avval magyarázhatjuk meg, hogy röviden elmondjuk keletkezésének történetét. Éveken át gyűjtöttem jegyzeteket az ember eredetéről vagy származásáról, anélkül, hogy szándékomban lett volna erről a tárgyról valamit írni; sőt annál kevésbbé akartam ezeket közölni, mert azt hittem, hogy csak szaporítanak az előítéleteket nézeteimmel szemben. Elegendőnek tartottam, ha a »Fajok eredetéről« szóló munkám első kiadásában megjegyzem, hogy »ez a munka világot vet az ember eredetére és történetére«; és ez annyit jelent, hogy az embert a többi szerves lénnyel általános összefüggésbe kell hozni a földön való megjelenését illetőleg. Ezt a dolgot ma azonban egészen más szempontból kell nézni. Ha olyan természetbúvár, mint Karl Vogt, a »Genuai Nemzeti Intézet« elnöke, megnyitó beszédjében azt mondhatta (1869): »personne, en Europe au moins, n'ose plus soutenir la création indépendante et de toutes pièces, des espèces«, akkor világos, hogy a természetbúvároknak legalább is nagy része elismeri, hogy a fajok csak megváltozott leszármazottjai más fajoknak, és ez áll különösen a fiatalabb és törekvő természettudósokról. A többség elismeri a természetes kiválasztás működését, bár némelyek azt tartják, — hogy joggal-e, azt a jövő fogja eldönteni — hogy én ennek a fontosságát nagyon is túlbecsültem. A természettudományok idősebb, tekintélyes mesterei közül többen, sajnos, még mindig ellenségei a fejlődés gondolatának, mindenféle formájában.

Ezen nézetek következményeképen, amelyeket a legtöbb természetbúvár elfogadott és amelyek, mint minden más esetben is, behatolnak a nem szakemberek közé is, jegyzeteim összeállításához kezdettem, amennyiben alkalmazhatók az emberre korábbi műveimben levont következtetések. Annyival is inkább kíváncsúnak látszott ez előttem, mert eddig ezeket a nézeteket szándékosan nem alkalmaztam külön egyetlen fajra. Ha figyelmünket egyetlen alakra korlátozzuk, akkor lemondunk azokról a fontos argumentumokról, amelyek a rokonságok természetéből folynak, amelyek az élő lények egész csoportjait köti össze — földrajzi eloszlásuk a múltban és a jelenben és geológiai sorrendjük. A homológ szervezetet, az ébrényi fejlődést és a csökevényes szerveket vehetjük tehát csak tekintetbe egy fajnál, legyen az az ember

vagy bármely más állat, amire figyelmünket fordítjuk; de úgy látom, hogy a tényeknek ezek a nagy; csoportjai is már elegendő és végleges bizonyítékot szolgáltatnak a fokozatos fejlődés elvének beigazolására. De mégse felejtjük el sohasem azt az erős támaszt, amelyet a többi argumentumok szolgáltatnak.

Ennek a munkának egyetlen célja, megvizsgálni, először: vajjon az ember, mint a többi fajok, szintén korábban élt alakoktól származott-e le, másodszor: fejlődésének módját, és harmadszor: az ú.n. emberfajok közötti különbség értékét. Mivel én csak ezekre a pontokra fogok szorítkozni, nem kell részletesen előadnom a különbségeket az egyes fajok között — ezt az óriási témát tökéletesen megtárgyalták számos kiváló munkában. Az emberiség magas korát a legújabb időben egész sereg kiváló ember munkái bizonyították be, kik közül az első Boucher de Perthes volt, és ez az a nélkülözhetetlen alap, amelyről az ember eredetét meg; lehet érteni. Ezt a következtetést tehát bebizonyítottam veszem és az olvasót Charles Lyell, John Lubbock és mások idevonatkozó csodálatraméltó munkáira utalom. Az ember és az emberszabású majmok közötti különbségre is épen csak rá fogok mutatni, mivel prof. Huxley a leghivatottabb szakértők véleménye szerint végérvényesen bebizonyította, hogy az ember összes észlelhető jellemvonásaiban kevésbé különbözik a magasabb rendű majmoktól, mint amennyire ezek a főemlősök ugyanazon rendjének alacsonyabb tagjaitól különböznek.

Ez a munka alig tartalmaz eredeti tényt az emberről; mivel azonban a következtetések, amelyekre egy rövid vázlat készítése után eljutottam, érdekeseknek látszottak, azt gondoltam, hogy ezek másokat is érdekelhetnének. Gyakran és nagy határozottsággal állították, hogy az ember származását nem lehet felderíteni: és a tudatlanság inkább talál hitelre, mint a tudás; nem azok állítják oly biztossággal, hogy ezt vagy amazt a problémát sohasem fogja megoldani a tudomány, akik sokat tudnak, hanem azok, akik keveset tudnak. Az a következtetés, hogy az ember a többi fajokkal együtt, régi, alacsonyrendű, kihalt alakból származott, egyáltalában nem új. Lamarck már régen erre a következtetésre jutott és ezt később sok kiváló természet-búvár és filozófus is elfogadta, mint pl. Wallace, Huxley, Lyell, Vogt, Lubbock, Büchner,

Rolle stb.¹ és különösen Hückel. Hückel nagy munkáján (*Generelle Morphologie*, 1866.) kívül legújabban (1868, második kiadás 1870.) tette közzé a *Natürliche Schöpfungsgeschichte* című művét, amelyben részletesen tárgyalja az ember genealógiáját. Ha ez a munka elbb jelent volna meg, mielőtt n mg értekezésemet megírtam, valsnleg sohasem fejeztem volna azt be. Csaknem valamennyi következtetést, amelyre n eljutottam, ez a természetbúvár már bebizonyítja, akinek tudsa sok tekintetben tökéletesebb, mint az enyém. Mindenütt, ahol egy tényt vagy nézetet átvettem Hückel munkáiból, a szövegben hivatkozom az  tekintélyére; más helyeket gy hagytam, amint az eredetiben volt, amikor is alkalomadtán jegyzetben hivatkozom munkáira a kétes vagy érdekes esetek megerősítésére.

veken t nagyon valsnnek tartottam, hogy az emberi fajok elklnlsnl az ivari kiválasztás jelentékeny szerepet játszott; »A fajok eredetéről« rt munkámban mégis megelégedtem avval, hogy épen csak megemlítsem ezt a nézetet. Amikor azonban arra került a sor, hogy ezt a véleményt az emberre alkalmazzam, nem kerülhettem el, hogy a kérdést összes részleteivel ne tárgyaljam,² Ennek következtében ezen munkának második része, amely az ivari kiválasztást tárgyalja, az els részhez képest aránytalanul terjedelmes lett, amit azonban nem lehetett kikerülni. Ehhez a könyvhöz mg egy értekezést akartam csatolni a különböző érzelmek nyilvnlsairl az embernél és az alsbbrend állatoknál. Figyelmemet már vekkel ezelőtt erre a tárgyra terelte Charles Bell kiváló munkája. Ez a kiváló anatómus azt állítja, hogy az embernek vannak bizonyos izmai, amelyeknek csakis az a céljuk, hogy kifejezésre juttassák az érzelmeket. Mivel ez a nézet nyilván ellentétben van avval a felfogással, hogy az ember más, alacsonyabb rendű fajokból származott, kénytelen voltam ezt is figyelembe venni. Arról is bizonyoságot akartam szerezni, hogy a különböző emberfajoknl mennyiben hasonló az érzelmek kifejezése. Azonban

¹ Mivel az elssorban felsorolt szerzők munkái általánosan ismeretesek, címeiket nem fogom felsorolni ; mivel azonban a többiek munkái Angliában kevésbbé ismeretesek, ezeket felsorolom: Dr. L. Büchner, *Sechs Vorlesungen ber die Darwin'sche Theorie*, II. Aufl. 1868; francia fordításban megjelent a következő cím alatt: *Con* frences sur la Théorie Darwinienne*, 1869. Dr. F. Rolle: *Der Mensch im Lichte der Darwin'schen Lehre*, 1865. Az összes szerzőket, akik ezt a kérdést ugyanerről az álláspontról tárgyalták, nem is akarom felsorolni. gy pl. G. Canestrini (*Annuario della Soc. d. Nat., Modena* 1867, 81. old.) sajátságos cikket rt a csökevényes jellemvonásokról az ember származásával kapcsolatban. Dr. Francesco Barrago is rt egy munkát, amelynek ola-szul ez a címe: »Az Isten képére teremtett ember a majom képére is teremtett.«

² Prof. Hückel volt az egyetlen szerző, aki, mikor ez a munka, megjelent, tárgyalta az ivari kiválasztás lényegét és »A fajok erede-tnek« megjelenése óta annak fontosságát teljességében felismerte és ezt nagyon gyesen mutatta be különböző műveiben.

tekintettel ennek a munkának nagy terjedelmére, jobbnak láttam ezt az értekezést külön közlés céljából félre tenni.